

Verslag werkplaatsbijeenkomst KeTJAA 22 september 2020

Op 1 juni 2020 is het vierjarige programma KeTJAA van start gegaan. KeTJAA, de regionale Kenniswerkplaats Jeugd Amsterdam-Amstelland, is een vervolg op en verbreding van de Kenniswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam, oftewel KeTJA (2015-2019). KeTJAA is een samenwerkingsverband tussen onderzoek, praktijk, beleid, onderwijs, en ouders en jeugd. KeTJAA wil de ondersteuning aan kwetsbare jongeren en hun ouders in Amsterdam en omgeving verbeteren, door middel van kennisopbouw en -uitwisseling. KeTJAA wordt gefinancierd door ZonMw en de gemeente Amsterdam en bestaat uit twee onderzoeksprojecten, een kennisportaal en een aantal werkplaatsbijeenkomsten.

Eerste werkplaatsbijeenkomst KeTJAA: thema samenwerking

Op dinsdag 22 september 2020 vond de eerste werkplaatsbijeenkomst van KeTAA online plaats. Er waren zo'n 35 deelnemers aanwezig. Het thema van deze bijeenkomst was de samenwerking tussen professionals van verschillende organisaties in het verlenen van hulp aan jongeren. In de eerste bijeenkomst is aan de hand van een casus gereflecteerd op uitdagingen hierin.

Inbreng casus ROC

Het ROC van Amsterdam heeft een casus ingebracht om van te leren. In de casus kwam naar voren dat er soms veel misloopt in de samenwerking rond jongeren die hulp nodig hebben. Zo werden in de casus steeds opnieuw analyses van het probleem gemaakt en moest de jongere steeds opnieuw haar verhaal vertellen aan nieuwe betrokkenen. Bij wachttijden of belemmeringen op specifieke punten kwam hulp op andere terreinen ook niet op gang. Het resultaat was dat de jongere na een jaar nog niet was geholpen en dat er ook nog steeds niet een sluitende analyse was gemaakt. Een van de problemen was dat door partners niet vanzelfsprekend werd voortgebouwd op eerdere analyses. Inzichten van het ROC werden bijvoorbeeld niet meegenomen door anderen.

Reflectie op casus door Martien Kuitenbrouwer

In de bijeenkomst reflecteerde netwerk- en samenwerkingsonderzoeker Martien Kuitenbrouwer (UvA) op de casus. De casus is voor haar heel herkenbaar. In veel samenwerkingen is er geen gezamenlijke visie op het voorliggende vraagstuk (in dit geval: hoe helpen we deze jongere?) en samenwerking daarbij. Samenwerkingspartners werken vaak vanuit de kaders en opdracht die zij vanuit hun eigen organisatie hebben meegekregen. Herkenbaar is dat verschillende partners steeds opnieuw een eigen analyse maken. Dit gebeurt vaker als er wordt samengewerkt. Een belangrijke bevinding uit onderzoeken, die Kuitenbrouwer inbracht, is dat samenwerkingspartners niet zelden blijven hangen in het 'regie-vraagstuk'; dit leidt tot wachten op elkaar in plaats van tot actie. Ook in deze casus lijkt dat te zijn gebeurd. Een oplossing hiervoor is niet zozeer afspraken te maken over regie, maar vooral concrete spelregels af te spreken over hoe samen te werken met het gezamenlijke doel voor ogen. Daarbij moet niet altijd worden gestreefd naar 'de beste zorg',

maar naar zorg bieden die op dit moment goed genoeg (en beschikbaar) is. Vertrouwen in elkaar is daarbij belangrijk.

Het verhaal van Rebecca

In de bijeenkomst kwam ook Rebecca, een jongere betrokken bij het Jeugdplatform Amsterdam, aan het woord. Zij vertelde over haar ervaring met hulp (niet op het ROC maar in een andere setting). Haar verhaal vulde de casus van het ROC en de analyse van Kuitenbrouwer goed aan. Ze vertelde hoe ook zij vaak opnieuw haar verhaal heeft moeten doen; hoe feitelijke hulp te lang op zich liet wachten. Hoe hulpverleners vaak geen informatie met elkaar wilden delen, terwijl zij zelf dat wel handig zou hebben gevonden. En hoe zij zelf soms meer wist te vinden over oplossingen of mogelijkheden dan hulpverleners. Rebecca benadrukte dat het belangrijk is met jongeren gewoon te bespreken of er informatie gedeeld mag worden met samenwerkingspartners. Altijd vragen! Wel is dan belangrijk aan te geven met wie welke informatie wordt gedeeld. Haar verhaal riep bij verschillende aanwezigen de constatering op dat er vaak verlegenheid bestaat onder hulpverleners om jongeren om toestemming te vragen om informatie te delen.

Bevindingen uit subgroepen

De casus en de input van Martien Kuitenbrouwer en Rebecca vormden de basis voor bespreking van samenwerkingsproblemen en oplossingen daarvoor in subgroepen. Daarin deden naast de inbrengers deelnemers uit praktijk, onderzoek, beleid, onderwijs en ondersteuners van het Jeugdplatform Amsterdam mee. In de subgroepen was er veel herkenning van de ingebrachte casus van het ROC. Iedereen was het erover eens dat er nog veel verbeterpunten zijn bij samenwerking rond jongeren; ook al werken professionals hard en met de beste intenties en gaat er gelukkig ook veel goed. De analyse van Martien Kuitenbrouwer en de ervaringen van Rebecca vond men herkenbaar. Punten die uit de subgroepen duidelijk naar voren kwamen en die relevant zijn voor diverse partijen zijn:

- Er wordt vaak te weinig gebruik gemaakt van kennis van voorzieningen aan de voorkant zoals scholen (in dit geval het ROC). Zij kennen jongeren en hoe zij functioneren in een belangrijk leefdoel: de school. Leg de puzzelstukjes naast elkaar om tot een beeld te komen van wat een jongere nodig heeft, zonder hem/haar steeds opnieuw te bevragen op alles.
- Ook het perspectief van de jongere zelf klinkt soms nog te weinig door in de analyse (wat wil hij/zij). Dat leek ook een beetje het geval in deze casus.
- Er wordt te vaak gewerkt vanuit protocollen. Het is belangrijk dit soms onderbouwd los te kunnen laten en meer vanuit oplossingen te werken.
- Het is belangrijk te zoeken naar de 'olifantenpaadjes' en achterdeurtjes; en juist daar informatie over uit te wisselen.
- Maak ook gebruik van de mogelijkheden die er zijn, bijvoorbeeld vanuit de jeugdverordening; er is een hardheidsclausule die je mag toepassen. Deze maakt meer uitzonderingen mogelijk dan veel mensen weten. Dit lijkt onvoldoende bekend.
- Maak duidelijke afspraken over spelregels én doelen bij samenwerking.
- Elkaar kennen helpt bij goede samenwerking; investeer daarin; NB omdat er ook vaak wisselingen zijn vraagt dit continue investering.

- Het is cruciaal op elkaar te kunnen vertrouwen en op elkaars informatie voort te bouwen; goede verslaglegging (die gedeeld wordt met de jongere) helpt daarbij. Als de jongere instemt met een bepaalde probleemanalyse, kan dit de basis zijn voor de probleemanalyse bij nieuwe samenwerkingspartners die betrokken raken.
- Ga niet in de wachtstand als een bepaald onderdeel van hulp niet opgestart kan worden; zoals in deze casus huisvesting voor de jongere via maatschappelijke opvang. Huisvesting is een groot probleem, zorg of hulp moet niet uitblijven zolang dat niet geregeld is; wellicht zijn er ook andere oplossingen mogelijk (het is belangrijk de best mogelijke oplossing te zoeken, niet de beste, werd bevestigd).
- Het is werkzaam om je netwerken als professional te benutten om oplossingen te vinden die werken voor de jongere; kijk ook waar informele netwerken rond jongeren kunnen helpen, neem die mogelijkheid serieus.
- Er is te weinig bekendheid bij professionals over welke informatie gedeeld mag worden; en daardoor wordt er te weinig informatie gedeeld (AVG-angst). Er mag veel, als er maar toestemming wordt gevraagd aan de cliënt/jongere of ouder.
- Er moet daarbij goed worden uitgelegd aan cliënten (maar ook samenwerkingspartners) met wie (welke afdeling of persoon) informatie wordt gedeeld en met welk doel. Niet met 'de GGD' of 'de school'.
- Een vaste contactpersoon kan helpend zijn (zeker als jongere ook kan aangeven als de klik met deze persoon er niet is..) .. maar moet niet leiden tot 'achterover leunen' bij anderen.
- Gezamenlijke intervisie/casuïstiekbespreking over de grenzen van organisaties heen, zoals in deze werkplaats gebeurt, kan helpend zijn voor een goede samenwerking. Dit gebeurt nog relatief weinig.
- Blijf daarbij vooral jongeren zelf ook betrekken. Praat niet over maar met hen.
- Blijf jongeren ook volgen op momenten dat het goed gaat; wees in hen geïnteresseerd als persoon.
- Kracht van 8 is een goed praktijkvoorbeeld (wordt meegenomen in het onderzoek binnen KeTJAA); ook het vo-team kan mogelijk een goed voorbeeld zijn; of de pilots rond wijkgerichte samenwerking waarbij specialistische hulp in de wijk wordt georganiseerd. Laten we elkaar informeren over goede voorbeelden die we kennen.
- Tot slot: organisaties en professionals kunnen het niet alleen. Het gesprek (met de gemeente) over randvoorwaarden is belangrijk; bijvoorbeeld over nieuwe belemmeringen die het perspectiefplan met zich meebrengt bij doorverwijzing naar huisvesting; de grote huisvestingsproblematiek voor jongeren en de plafonds bij specialistische hulp die maken dat soms niet doorverwezen kan worden waar dit wel nodig is. Mogelijk voor op de agenda in toekomstige bijeenkomsten.

De bovenstaande punten vormen input om op door te bouwen in volgende werkplaatsbijeenkomsten maar ook voor de onderzoeken die we met elkaar uitvoeren. Enkele punten die nog los van de kwestie 'samenwerking in casussen' naar voren kwamen in de bijeenkomst voor het vervolg:

- hoe kunnen we ook ervaringsdeskundigheid (bijv. als ouders) van professionals benutten; en
- hoe kunnen we een volgende keer meer jongeren betrekken bij de bijeenkomst?

Begin 2021 zal de volgende werkplaatsbijeenkomst plaatsvinden. We blijven binnen KeTJAA met elkaar uitwisselen en leren. Ook tussentijds hopen we dat partners elkaar blijven vinden.

Contactinformatie

Vragen, opmerkingen naar aanleiding van dit verslag of de bijeenkomst? Idee voor een portaalvraag, suggesties voor volgende werkplaatsbijeenkomsten of andere zaken? Neem contact op met Marjolijn Distelbrink: mdistelbrink@verwey-jonker.nl of 06-34738628 of Asia Sarti: asarti@verwey-jonker.nl of 06-37321453.

Nadere toelichting op KeTJAA

Projecten en activiteiten KeTJAA

KeTJAA kent twee onderzoeksprojecten en een kennisportaal. In het eerste onderzoeksproject van KeTJAA wordt onderzocht hoe professionals en formele of informele partners in de wijk beter kunnen samenwerken, zodat jongeren die niet zelf op zoek gaan naar informatie of hulp beter bereikt en geholpen kunnen worden. Het tweede project focust zich op het vergaren van kennis over factoren die een soepele overgang bevorderen van het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs naar vervolgonderwijs of werk. Het kennisportaal is bedoeld voor partners in de regio Amsterdam-Amstelland die hier hun kennisvragen kunnen stellen. Er is budget beschikbaar om voor drie vragen per jaar kort veldonderzoek te doen of bestaande kennis te bundelen.

Ten slotte vinden er vier keer per jaar werkplaatsbijeenkomsten plaats waar partners van en met elkaar leren, elkaar inspireren en nieuwe thema's agenderen.

Wie nemen deel aan KeTJAA

KeTJAA is een vervolg op KeTJA 2015 – 2019 dat zich richtte op werkzame elementen en leren in het werk van het Ouder- en Kindteam en een kennisportaal had. 'Oude' partners van KeTJA blijven deelnemen: Verwey-Jonker Instituut (coördinatie en projectleiding van het Kennisportaal), Hogeschool Inholland (projectleider), Hogeschool van Amsterdam (projectleider), de Vrije Universiteit (nu door deelname werkplaats risicojeugd, VUmc), de GGD, Ouder- en Kindteams Amsterdam, SIPI, Trias Pedagogica, gemeente Amsterdam afdeling jeugd en het Jeugdplatform Amsterdam en ondersteuners. Verder blijft de verbinding met NEJA, het Netwerk Effectief Jeugdinstel Amsterdam, belangrijk. De website van KeTJAA en het portaal blijven daaraan gelinkt. (vooralnog: www.ketja.nl)

Nieuw is de focus op jongeren, de uitbreiding naar de regio Amsterdam-Amstelland en de aansluiting van andere lectoraten van de HvA (Youth Spot, Armoede interventies, werkplaats Sociaal Domein), van de afdeling Participatie, Werk en Inkomen van de gemeente, en van Altra, het ROC en PerMens (voorheen Streetcornerwork) als belangrijke praktijkpartners.